

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2020-150

27.2.2020

Frende Skadeforsikring AS

Lystbåt/fiskebåt

Båt kjørte på land – feilnavigering, alkoholpåvirket, høy hastighet – fal. §§ 4-9 og 4-14.

Under en båttur natt til 13.5.18 kjørte sikrede på land med sin landstedbåt. Sikrede og hans kone hadde vært hos et vennepar der sikrede drakk alkohol. På veien hjem feilnavigerte sikrede og traff land, trolig i ca. 20 knops hastighet. I en blodprøve tatt ca. 2 ½ time etter ulykken hadde sikrede en promille på 0,75, noe som tilsa en promille på i overkant av 0,9 på ulykkestidspunktet. Selskapet mente skaden var forårsaket av at sikrede var påvirket av alkohol, mens han førte båten i mørket gjennom urent farvann med mye holmer og skjær, og med stor motorkraft. Selskapet avkortet erstatningen med 100 %, da de mente sikrede hadde opptrådt grovt uaktsomt, jf. fal. § 4-9 (2). Sikrede anførte prinsipalt at selskapet ikke hadde reklamert innen rimelig tid, jf. fal. § 4-14, og at selskapet følgelig hadde mistet retten til å påberope seg forholdet. Subsidiært anførte sikrede at det uansett ikke var grunnlag for 100 % avkortning. Nemnda kom til at selskapet hadde overholdt reklamasjonsfristen i fal. § 4-14. Nemnda kom videre til at sikrede hadde opptrådt grovt uaktsomt, men reduserte avkortningen til 75 %.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for skade på båt og spørsmål om selskapet kan avkorte erstatningen med 100 % pga. grov uaktsom fremkallelse av forsikringstilfellet, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 4-9 (2). Saken reiser også spørsmål om selskapet har reklamert i tide, jf. fal. § 4-14.

Den aktuelle båten er en 22 fots Buster 2007-modell med en 200 hk. Yamaha påhengsmotor.

Sikrede og hans kone hadde besøkt et vennepar på en hytte i nærheten med båten på kvelden 12.5.18. Sikrede har forklart til politiet at han under besøket drakk fire flasker øl á 0,33 liter, samt noen små glass akevitt til maten.

Sikrede kjørte båten hjem 13.5. ca. kl. 00.30. Sikrede har forklart at han kom litt ut av kurs i forhold til seilingslinjen for kursen tilbake til egen hytte umiddelbart etter å ha lagt fra kai. Han svingte derfor litt mot babord for å komme inn i leia. Etter å ha peilet seg inn på lys fra noen hytter på land, antok sikrede at han var ute i leia. Han la båten hardt over mot styrbord side og ga gass for å få båten opp i plan.

Sikrede hadde imidlertid tatt feil av hvor han var og kjørte inn i fjellet (på land) i en liten bukt som lå til styrbord for leia.

Sikrede og hans kone ble skadet som følge av hendelsen. Båten ble vurdert å være totalskadet etter sammenstøtet. Erstatningskravet for tapet av båten utgjør kr 250 000.

Politiet fikk melding om ulykken kl. 00.40 natt til søndag 13.5.18.

Blodprøver tatt av sikrede ca. kl. 02.30 viste en alkoholkonsentrasjon på 0,75 promille. Dette er to timer etter ulykken og tilsier en promille på i overkant av 0,9 på ulykkestidspunktet.

Skaden ble meldt til selskapet ved skademelding av 27.5.18.

Politiet åpnet politisak etter ulykken. Sakkyndig rapport datert 7.9.18 fastslo at sikredes promille "minst var 0,75 promille og mest sannsynlig var i overkant av 0,9 promille" på skadetidspunktet.

Saken ble henlagt fra politiets side 11.10.18.

Selskapet mottok utlån av politidokumentene 12.10.18. Ved brev av 22.10.18 avkortet selskapet sikredes erstatning med 100 % fordi sikredes føring av båten var i strid med selskapets sikkerhetsbestemmelser og grovt uaktsomt.

Sikrede klaget vedtaket inn for selskapets interne klagenemnd 22.11.18. Selskapet fastholdt sitt standpunkt i saken.

Sikrede anfører prinsipalt at selskapet har oversittet reklamasjonsfristen i fal. § 4-14.

Reklamasjonsfristen etter fal. § 4-14 starter å løpe når selskapet "*ble kjent med det forhold*" som påberopes som grunnlag for avkortning. Det kreves ikke at selskapet har full oversikt over alle sakens omstendigheter. I retts- og nemndspraksis er det lagt til grunn at fristen starter å løpe når det foreligger en "*kvalifisert mistanke*" om de forhold som kan begrunne avkortning.

Sikrede anfører at alle disse omstendighetene ble avklart i løpet av mai 2018, og at selskapet ble kjent med omstendighetene senest 11.6.18. Selskapet hadde da "*kvalifisert mistanke*" om alle de forhold som begrunnet den senere avkortningen, og reklamasjonsfristen begynte å løpe. Selskapet hadde derfor ikke anledning til å avvente politiets etterforskning. Resultatet av blodprøven som ble tatt to timer etter ulykken og som viste en promille på 0,75 var kjent for selskapet på et langt tidligere tidspunkt og senest 11.6.18.

Når selskapet først varsler avkortning 4,5 måneder etter at sakens faktiske forhold er avklart, er fristen etter fal. § 4-14 utløpt og retten tapt.

Sikrede anfører subsidiært at det ikke foreligger grov uaktsomhet. Selskapet har lagt til grunn et hypotetisk faktum ved vurderingen av aktsomheten, uten forankring i de reelle forholdene på stedet. Dette er en bevisvurderingsfeil som har påvirket avgjørelsens innhold. Det er feil at sikrede førte båten med "*liten eller ingen sikt*", slik selskapet har lagt til grunn. Farten ble avpasset etter forholdene og ulykken berodde på en navigasjonsfeil. Dette må regnes som et hendelig uhell.

Sikrede har videre anført at han trolig hadde en promille som lå godt under 0,75 promille på ulykkestidspunktet, og at han derfor hadde en lovlig mengde alkohol i kroppen da han kjørte båten. Sikrede var på stigende rus på ulykkestidspunktet, og sakkyndigrapportens konklusjon er uriktig. Heller ikke politiet konkluderte med at sikrede kjørte med ulovlig promille den aktuelle kvelden (over 0,8), og henla derfor saken.

Atter subsidiært anfører sikrede at en avkortning på 100 % er for høy. Sikredes skyldgrad befinner seg i den nedre del av evt. grov uaktsomhet.

Sikrede viser til tidligere avsagte nemndsavgjørelser AKN-2063 og AKN-2166, som begge tilsier at den foretatte avkortning er for høy. Saken gjelder en fritidsforsikring med et relativt betydelig skadeomfang hvor en høy avkortning vil ramme sikrede hardt økonomisk.

Sikrede avviser at FinKN-2018-078, hvor det ble konkludert med 100 % avkortning, er relevant. I denne avgjørelsen ble lagt til grunn en sannsynlig promille på ulykkestidspunktet på 1,2, noe som er høyere enn sikredes promille i herværende sak. Samtidig dreide det seg om en større båt på ni tonn med et markert større skadepotensiale enn det sikredes båt hadde.

Selskapet avviser ansvar og anfører at varselet er i samsvar med fal. § 4-14 og avkortningen i samsvar med fal. § 4-9.

Selskapet anfører at det har vært en kontinuerlig behandling av saken siden skaden ble meldt selskapet den 27.5.18. Det ble åpnet en politisak i etterkant av ulykken, denne ble henlagt først 11.10.18. Selskapet opplyser at de mottok utlån av politidokumentene 12.10.18. Selskapet traff en avgjørelse i saken 22.10.18. Selskapet behandlet saken nokså umiddelbart etter mottatt henleggelse. Fristen som oppstilles i fal. § 4-14 er overholdt.

De opplysningene selskapet fikk om sikredes promille 11.6.18, kom fra sikrede selv. Han opplyste i samme samtalen at politiet ville beregne promillen på skadetidspunktet, og det var derfor naturlig og nødvendig for selskapet å avvente ferdige politidokumenter for man tok en avgjørelse i saken.

Selskapet anfører videre at sikredes uaktsomhet må regnes som grov og gir grunnlag for en avkortning på 100 %. Sikrede konsumerte alkohol rett før han førte båten i mørket gjennom urent farvann med mye holmer og skjær, og med stor motorkraft. Båten skal ha blitt ført med en hastighet på ca. 20 knop, som er relativt høy hastighet. Båten ble ført gjennom et smalt sund og gikk på land rett før ett av de smaleste delene i sundet. Vanligvis er det en fartsgrense på fem knop ved føring av båt nærme land.

Selskapet viser til at det i henhold til vilkår for fritidsbåtforsikring pkt. 14.3 sikkerhetsforskrift underpunkt 17, står at "båtfører skal være skikket til å føre båten". Under henvisning til at sikrede, etter selskapets oppfatning, trolig hadde en promille som oversteg promillegrensen til sjøs, legger selskapet til grunn at sikkerhetsforskriften er brutt.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet kan avkorte med 100 % pga. grov uaktsomhet.

Nemnda ser først på spørsmålet om selskapet har oversett reklamasjonsfristen i fal. § 4-14 ved avslag pga. grov uaktsomhet. Ifølge fal. § 4-14 skal selskapet gi beskjed om sitt standpunkt "uten ugrunnet opphold etter at selskapet ble kjent med det forhold som medfører at regelen kan anvendes".

Fristen beregnes etter Rt-2013-1235 fra det tidspunkt selskapet hadde kvalifisert mistanke om det forhold som gir grunnlag for avslaget.

Sikrede har lagt til grunn at selskapet allerede 11.6.18 var kjent med grunnlaget for avkortningen, og at en reklamasjon fremsatt 22.10.18 derfor er for sen. Det er samtidig på det rene at selskapet først mottok politidokumentene i saken 12.10.18, og at sakkyndigrapporten som stadfestet klagers alkoholkonsentrasjon i blodet, først forelå 7.9.18. Sikredes påvirkningsgrad er et vesentlig moment i spørsmålet både om det foreligger grov uaktsomhet og avkortningens størrelse. Nemnda har normalt lagt til grunn at selskapet må kunne innhente politirapportene, og nemnda mener at selskapet her måtte ha anledning til å avvente en nøyaktig vurdering av påvirkningsgraden og også resultatet av politisaken. Ut fra selskapets forklaring var det for øvrig også kontinuerlig aktivitet i saken frem til dette tidspunktet, og selskapet reagerte raskt etter at de hadde dokumentene. Nemnda kan ikke se at varslingsfristen er oversett.

Nemnda ser deretter på avkortningsspørsmålet. Det første spørsmålet er om sikrede fremkalte forsikringstilfellet ved grov uaktsomhet, jf. fal § 4-9 annet ledd. Sikrede konsumerte alkohol rett før han førte båten, og promillen ble målt til 0,75 to timer etter skaden. Dette tilsier en promille på skadetidspunktet i overkant av 0,9, som stemmer med det mest sannsynlige estimatet i den sakkyndige vurderingen. Promillegrensen etter sjøloven er 0,8. Sikrede anfører at hans promille var en beskjeden overskridelse av denne grensen, og at forholdet derfor ikke var grovt uaktsomt.

Nemnda er ikke enig i dette. Føring av båt med promille kan være grovt uaktsom også med lavere promille enn promillegrensen. Dette vil avhenge av båtens størrelse og fart, farvannet og forholdene for øvrig, jf. FinKN-2018-078.

Sikrede kjørte båten i mørket i indre farvann. Dette krever i seg selv stor grad av oppmerksomhet, som her var svekket av alkoholkonsumet. Den umiddelbare årsaken til ulykken var at han tok feil av leden, men nemnda mener det må formodes at dette ikke ville skjedd om han var edru. Han forklarte selv til politiet at hastigheten antagelig var 20 knop, men kunne ikke si dette med sikkerhet. En slik hastighet stemmer imidlertid med at han var i ferd med å få båten opp i plan, og nemnda ser ikke noen grunn til ikke å vektlegge sikredes første forklaring. Nemnda mener kjøringen skapte en markert risiko for skade som enkelt kunne vært unngått ved å la være å kjøre eller i hvert fall senke farten og vise større grad av årvåkenhet. Dette må regnes som grovt uaktsomt.

Avkortning kan etter dette finne sted under hensyn til skyldgraden, skadeforløpet, om sikrede var i selvforskyldt beruselse og andre omstendigheter, jf. fal. § 4-9 annet ledd annet pkt. Det dreide seg her om en markert risiko for skade som enkelt kunne unngås. Skaden utgjør kr 250 000. I AKN-1288 ble avkortningen 100 % ved kjøring med en hastighet på ca. 20 knop og promille på minst 0,57. Dette ble myket opp i AKN-2120 hvor kjøring i høy hastighet, men hvor det var usikkert om båten ble kjørt av en person med promille 1,46, førte til avkortning på 75 %. I AKN-2778 var også avkortningen 75 %. Dette gjaldt imidlertid en mindre båt. I FinKN-2018-078 ble avkortningen 100 % for kjøring med en båt på over ni tonn i mørket i ca. 20 knop med promille 1,2. Promillen her er lavere, og båten er mindre. Nemnda mener derfor avkortningen bør reduseres til 75 %.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold i grov uaktsomhet, sikrede gis medhold i redusert avkortning.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant), Trine Vøien (selskapsrepresentant), Hege Sundby (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).